

Schoenberg a Girona

Text > JOSEP PUJOL I COLL

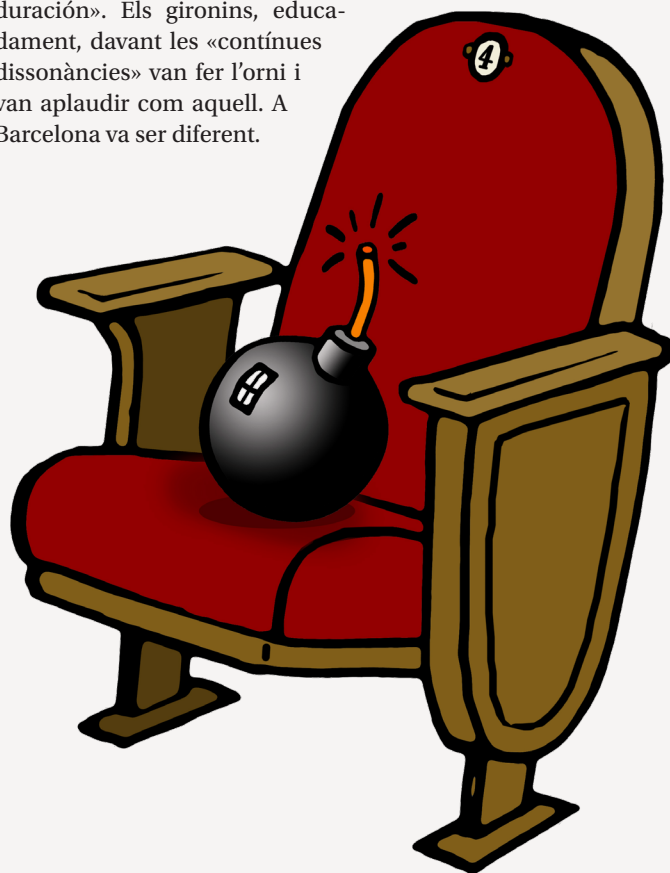
Il·lustració > XAVIER ROQUETA

Diu una cita suada (d'Umberto Eco, si no m'erro) que una bona tesi doctoral és com un porc: se n'aprofita tot. Doncs de la recent tesi del doctor Joan Gay, dedicada a l'Orquestra Simfònica de Girona (1929-1937), voldria aprofitar-ne unes suculentos mans de ministre. Un altre dia pagaria la pena aturar-se en tota aquesta orquestra oblidada, o més aviat silenciada, en la història de la música a la ciutat, de la seva esplèndida i breu trajectòria, del seu batec de modernitat, de l'eficient direcció d'Ismael Granero i, sobretot, de Ricard Lamote de Grignon. Estaria molt bé que el mateix Joan Gay ens ho resumís en aquesta revista, però no em sé estar de comentar, com a primícia i amb el seu permís, un inèdit apunt historiogràfic: la visita d'Arnold Schoenberg, un dels compositors més innovadors del segle xx, creador del dodecafonisme, a la Girona del 1925.

Els lligams de Schoenberg amb Catalunya sí que eren ben sabuts. De fet, entre 1931 i 1932 va viure a Barcelona, on va ser amic del compositor Robert Gerhard i del poeta Carles Sindreu, i hi va néixer la seva filla petita, a qui va posar Núria. Però abans ja havia conegut Barcelona, la primavera del 1925, en companyia d'uns músics vienesos triats per ell, per dirigir-hi algunes obres seves. I el cas és que, fos per compartir les despeses o per aprofitar-ne l'estada, prèviament van fer una petita gira de comarques, i van passar per municipis com Girona, Palamós, Figueres i Olot, convidats per diverses associacions de música locals. Sembla que, tret de Girona, a la resta només hi viatjaren els intèrprets.

Però a Girona, sí; a Girona va venir-hi Schoenberg en persona. L'activa Associació de Música de Girona va organitzar-li un Festival Vienès al Teatre Municipal, amb obres de Beethoven, Schubert, Mozart, Strauss i del mateix Schoenberg. Ho narra el *Diari de Girona* del 24 d'abril de 1925: «La parte central del programa integróla el Cuarteto en re

menor opus 7, en un solo tiempo, de Schönberg, obra de modernísima factura, plagada de audacias, que levantó los más enconados comentarios. Se aplaudió largamente a los intérpretes y fue llamado el autor, que salió al palco escénico a recibir los homenajes del público». Des de *La Vanguardia*, el corresposnal Josep Grahit concretava una mica més: «Dieron a conocer el Cuarteto en re menor del compositor austriaco Schonberg. Gustó poco por las continuas disonancias que contiene y por su excesiva duración». Els gironins, educadament, davant les «continues disonàncies» van fer l'orni i van aplaudir com aquell. A Barcelona va ser diferent.

Schoenberg a Barcelona

Al cap dels dies atonals gironins, l'estrena del *Pierrot Lunaire* a Barcelona es recorda com una batalla. Robert Gerhard, amic i deixeble de Schoenberg, es va quedar dalt de l'escenari del Palau de la Música Catalana per si havia d'intervenir i calmar el públic. Gairebé va caldre: «Conforme adelantaba la interpretación del *Pierrot Lunaire* exteriorizábanse las discre-

pancias en forma de murmullos amenazadores, que en alguna ocasión impidieron la marcha normal de la audición, llegando a apostrofarse unos espectadores a otros; pero se impuso la cordura y llegóse al final del programa» (*La Vanguardia*, 30 d'abril de 1925). De vegades la música amanseix les feres, de vegades les desperta.